

## **Antipestprotocol obs de Schakel**

### **Dit antipestprotocol heeft als doel:**

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

### **Voorwaarden:**

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

### **Pesten**

Veel kinderen op de basisschool worden wel eens geplaagd. Pesten heeft als intentie de ander schade te berokkenen in tegenstelling tot plagen. Kinderen met een goed invoelend vermogen weten haarscherp om welke intentie het gaat. Kinderen met een achterstand op sociaal- emotioneel gebied weten vaak niet het onderscheid tussen plagen en pesten.

Plagen leert je voor je zelf opkomen. Je wordt er sterker van. Bij plagen is er ook meestal sprake van 'gelijkwaardige' kinderen. Er is echter ook een groot aantal kinderen dat gepest wordt. Deze kinderen worden systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld aangedaan. Deze kinderen hebben vaak moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestende kinderen en voelen zich vaak eenzaam.

Kinderen die pesten worden daarentegen als de sterkste kinderen uit de groep gezien, maar zijn dit niet! Ze kunnen op verschillende manieren pesten:

- met woorden
- lichamelijk
- door achtervolging
- door uitsluiting
- door stelen of vernietigen van spullen
- door afpersing

Ze zijn soms agressief en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal vertonen ze dit gedrag ook naar volwassenen. Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de enige manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten.

Naast kinderen die gepest worden en kinderen die pesten zijn er ook kinderen die geen actieve rol in het pesten hebben, maar die wel bepalend zijn voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de zwijgende instemming van de toeschouwers. Dit laatste geldt overigens ook voor de kinderen die gepest worden. Doordat zij zich niet goed kunnen verdedigen, voelt het kind dat pest zich gesterkt.

### **Digitaal pesten**

Met de komst van internet, mobieltjes en e-mail is een nieuwe vorm van pesten ontstaan: digitaal pesten. Een zeer ingrijpende vorm van pesten, doordat de pester anoniem te werk gaat en het pesten niet aan tijd en plaats gebonden is.

De barrière om te pesten is lager, omdat je de ander niet ziet en misschien niet kent. "Het is maar een grapje", zo verschuilt de pester zich dan. Digitaal pesten heeft een grote impact, omdat je zelfs thuis niet meer veilig bent. En het is niet zo dat het er niet meer is als je de computer en je mobiele telefoon maar uitzet. Dat gaat tegenwoordig erg moeilijk. Bovendien raak je als jongere gemakkelijk sociaal uitgesloten als je geen computer en mobiele telefoon gebruikt.

### **Hoe gaan we hier mee om?**

- Op school stellen we regelmatig een onderwerp in de groep aan de orde.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen hierbij aan de orde.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van

leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

### **Signalen van pesterijen o.a. :**

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Steeds weer geldt: "Wat jij niet fijn vindt, doe dat ook bij een ander niet!"

#### **Regel 1:**

Een belangrijke stelregel is dat wanneer je ruzie met een ander hebt je het eerst probeert zelf op te lossen. Kom je er niet uit: Dan schakel je de leerkracht in. Dit wordt niet gezien als klikken.

#### **Regel 2:**

De leerlingen zijn mede verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Ook zij schakelen de leerkracht in wanneer ze een probleem signaleren.

#### **Regel 3:**

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het signaleren en aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties aan de leerkracht en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

### **Regels die gelden in alle groepen:**

1. Benader de ander zoals je zelf benaderd wil worden.
2. Wanneer er iets gebeurt wat jij niet fijn vindt, vertel je het aan de meester of juf.

3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
4. Ben je boos? Probeer er over te praten of ga naar de meester of de juf.
5. Spullen van een ander kind behandel je met respect.
6. Kinderen die pesten, hebben zelf een probleem.
7. Word je gepest of heb je ruzie?  
Praat er met de meester of juf over, hou het niet geheim.
8. We luisteren naar elkaar en nemen elkaar serieus.
9. Jij mag er zijn!
10. De Schakel is een openbare basisschool: "Iedereen is welkom!"

We houden ons aan de klassen-, gang-, toilet- en pleinregels en de overblijfgeregels. Deze regels zijn zichtbaar in de klas opgehangen. We bieden deze aan het begin van het schooljaar in iedere groep aan. In de eerste week van ieder nieuw schooljaar staan de regels centraal. Ook kunnen we een regel, goed zichtbaar, in gang van de school ophangen. Bij groep 1 en 2 wordt 1 a 2 keer per maand een nieuwe regel aangeleerd. De leerlingen van groep 4 t/m 8 hebben de regels vooraan in hun multomap.

#### **Aanpak van ruzie en pestgedrag in 4 stappen:**

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

##### **STAP 1:**

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

##### **STAP 2:**

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt, legt deze het probleem aan de meester of juf voor.

##### **STAP 3:**

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

##### **STAP 4:**

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een verhelderend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. Indien nodig worden ouders ingeschakeld.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

#### **Consequenties**

- a. De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van niet zichtbaar pesten bijv. via Facebook, What's App, mail etc. In zo'n geval stelt de leerkracht het probleem algemeen aan de orde. Wanneer het probleem zich op schoolniveau voordoet, spreekt de leerkracht de leerling hierop individueel aan.

- b. De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en stap 1 t/m 4 levert geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk stelling in en geeft de consequenties aan:

De consequenties zijn opgebouwd in 5 fasen; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

#### Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het met duidelijke regelmaat (voor een periode van) in een kort gesprek aan de orde. Gesprekken worden altijd vastgelegd door de leerkracht in Parnassys.

#### Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in (Parnassys) en heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

#### Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals schoolmaatschappelijk werk, Sova-training, ambulante begeleiding van het Samenwerkingsverband, de schoolarts, enz.

#### Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk buiten de groep te plaatsen.

#### Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

### **Begeleiding van de gepeste leerling**

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie er gepest wordt. Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor tijdens en na het pesten.
- De pester kan huilen of heel boos worden juist uitlokken. De gepeste leerling laten inzien dat je beter op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijv. je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil of heeft.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

- Het gepeste kind niet 'over'beschermen bijv. naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

### **Begeleiden van de pester:**

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de eerst denken dan doen houding of een andere manier van gedrag aanleren.  
Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

### **Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:**

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

### **Adviezen aan de ouders van onze school:**

#### Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken; u spreekt de pester niet zelf hier op aan.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

#### Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

#### Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!